

... . Ἀπὸ τὴν Ποντιακὴ λαογραφία

... . Σ Η Μ Α

Ο.- Ἡ διατήρηση ἀρχαίων ὀνομάτων στοὺς ποντίους ἀποτελεῖ παράδοση.-
Τὴν ἐμπομπὴ γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης.

... . τό σῆμα σβῆνει

Ο.- Ὁ σύνδεσμος τοῦ Πόντου μέ τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα ἀποτελεῖ ἱστορικό γε-
γονός χωρὶς ἀμφισβήτηση. Στὸν Πόντο ὑπῆρχε ἑλληνισμός καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν
80 π.Χ. αἰῶνα, ὅποτε ἔγινε ὁ πρῶτος ἀποικισμός Ἑλλήνων ἀπὸ τὸν κυρίως
ἐλλαδικό χῶρο πρὸς τὰ παράλια τῆς Μαύρης θάλασσας. Λέγοντας δέ "κυρίως
ἑλληνικό χῶρο" ἐννοῦμε γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη καὶ ὅλες τὶς περιοχὲς τῆς
Ἰωνίας. Ἐξ ἄλλου ἡ πρώτη ἑλληνικὴ ἀποικία στὸν Πόντο - ἡ Σινώπη - ἔγι-
νε ἀπὸ τοὺς Μιλησίους τὸν 80 π.Χ. αἰῶνα.

Ἀλλὰ δέν εἶναι μόνο ὁ ἀποικισμός, πού ἔγινε στὰ πρῶτα χρόνια καὶ
μετέπειτα. Μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου καὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς κυρίως
Ἑλλάδος ὑπῆρχαν ἐπικοινωνίες καὶ ἐπαφές, ἐπραγματοποιοῦντο διάφορες
πνευματικὲς καὶ ὁικονομικὲς ἀνταλλαγές καὶ συναλλαγές. Ὁ σύνδεσμος τοῦ
Πόντου μέ τὴν Ἑλλάδα ἦταν ἀδιάλειπτος σέ ὅλη τὴν διάρκεια τῶν αἰώνων.

Καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς βυζαντινῆς περιόδου οἱ Ἕλληνες τοῦ Πόν-
του ἀποτελοῦσαν τὸν προμαχῶνα τοῦ ἔθνους στὰ βάθη τῆς Ἀνατολῆς. Ἐπὶ
τουρκοκρατίας ἡ ψυχὴ τῶν Ἑλληνοποντίων ἀντιστάθηκε μέ πείσμα στὶς λογι-
λογικὰ πιέσεις τοῦ κατὰκτητῆ.

Οἱ πόντιοι εἶχαν πάντοτε ἀκλόνητὴ τὴν πίστη τους στὶς παραδόσεις
τοῦ γένους. Δέν λησμονοῦσαν ποτέ τὴν ἱστορικὴ τους καταγωγή. Κάθε τι τὸ
ἀρχαῖο ἑλληνικό τὸ λάτρευαν οἱ πόντιοι, τὸ διατηροῦσαν, τὸ διαιώνιζαν.
Ἔτσι ἀρχαία ἑλληνικά ἔθιμα, συνήθειες κλπ. κρατήθηκαν ἀπὸ τοὺς ποντίους
μέχρι τέλους.

Θά ἀναφερθοῦμε σ' αὐτὴ τὴν ἐμπομπή μας σ' ἓνα συγκεκριμένο θέμα, πού
ἀποδεικνύει τὴν λατρεῖα τῶν ἑλληνοποντίων στὴν ἀρχαία παράδοσή τους.
Εἶναι τὸ θέμα τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν ὀνομάτων. πού ἡ διατήρησή τους γιὰ
τοὺς ποντίους ἀποτελοῦσε πάντα ὄχι μονάχα ἠθικό ἀλλὰ καὶ ἐθνικό χρέος.

Στοὺς ποντίους θά βρῇ κανεὶς πάρα πολλὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά ὀνόματα.
Ἔτσι συναντᾷ κανεὶς τὰ ὀνόματα : Ἱεροκλῆς, Σοφοκλῆς, Σωκράτης, Σόλων,
Θεμιστοκλῆς, Ἀριστείδης, Ἀριστοτέλης, Ἀριστομένης καὶ τόσα ἄλλα ἀνάμε-
σα στοὺς ποντίους. Ἡ διατήρηση αὐτῶν τῶν ὀνομάτων δέν ἀποτελοῦσε τυχαῖο
περιστατικό καὶ οὔτε πρακτικὴ ἀνάγκη. Ὑπῆρχε σκοπὸς συγκεκριμένος. Βά-
ζοντας οἱ πόντιοι τὸ ὄνομα "Κίμων" σ' ἓνα ἀγόρι ἢ "Ἀχιλλέας", εἶχαν ὑπ'

ὄψη τους τόν γενναῖο στρατηγὸ τῶν Ἀθηναίων καί τόν θρυλικό πολεμιστὴ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου. Βαπτίζοντας ἕνα κορίτσι μέ τό ὄνομα "Ρωξάνα", Ρωξάνη δηλαδή, ἔφερναν στό νοῦ τους τήν γυναῖκα του Μεγάλου Ἀλεξάνδρου κι ἔπειτα μόνες τους οἱ φράγες ἀναμνήσεις, ἀπό τήν ἀφήγηση φυσιικά τῶν γερόντων, γιά τά ἡρωϊκά κατορθώματα τοῦ μεγάλου στρατηλάτη τῆς Μακεδονίας.

Τά ἀρχαῖα ἑλληνικά ὀνόματα, πού τά διατηροῦσαν οἱ πόντιοι μέ εὐλάβεια, ἀποτελοῦσαν γι' αὐτούς σύμβολα ἐθνικά, μέσα ἐπαγωγικά γιά τήν σύνδεση τῆς σκέψης, τό φτερούγιμα τῆς ψυχῆς καί τό σκίρτημα τῆς καρδιάς, μέ ἕνα μακρυό παρελθόν τόσο δοξασμένο, γιά τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας τόσο ἐνδοξη.

. ΔΥΡ - ΤΡΑΓ

Ο.- Μετά τήν ἐπικράτηση τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ ἀρχαία ἑλληνολατρεία δέν ἔπαυσε. Ἐξ ἄλλου ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικός πολιτισμός δέν καταστράφηκε μέ τήν ἐπικράτηση τῶν χριστιανικῶν ἰδεῶν καί ἀντιλήψεων γιά τή ζωή. Ἐγίνε συγκερασμός, ἀπό τόν ὁποῖον προέκυψε ὁ νέος ἑλληνοχριστιανικός πολιτισμός. Οἱ φιλοσοφικές ἰδέες καί ἀντιλήψεις τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συνδυάστηκαν μέ τήν θεμελιώδη ἀρετή τοῦ χριστιανισμοῦ, τήν ἀγάπη. Πάνω σέ τοῦτο τόν συνδυασμό οἰκοδομήθηκε ὁ ἑλληνικός βυζαντινός πολιτισμός.

Μέ τόν χριστιανισμό ἀρχίζει νέα λατρεία τῶν ἑλληνοποντίων στή Βίβλο καί στά πρόσωπα τῆς Βίβλου. Ἔτσι τά ὀνόματα, Ἀβραάμ, Ἰακώβ, Ἰσαάκ, Σολομών, Ἡσαΐας καί Ἡσαΐα, Ἰώβ καί Μυροφόρα, τά ὀνόματα ἀγίων, Νικόλαος, Δημήτριος, Βασίλειος, Χρυσόστομος κλπ., εἰνούνται ἀγαπημένα ὀνόματα καί παίρνουν τήν σημασία θρησκευτικῶν συμβόλων. Σέ κάθε βάπτισις ὁ νουνός, ἀλλά καί οἱ γονεῖς καί οἱ συγγενεῖς τοῦ παιδιοῦ, μέ πολύ ἐπιμέλεια θά διαλέξουν τό ὄνομα.

Βιβλικό ἦταν τό ὄνομα τοῦ τελευταίου αὐτοκράτορα τῆς δυναστείας τῶν Κομνηνῶν τῆς Τραπεζοῦντας, "Δαυΐδ".

Πρέπει ὅμως νά σημειωθῇ, ὅτι τά χριστιανικά ὀνόματα δέν ἀντικατέστησαν ἐξ ὁλοκλήρου τά ἀρχαῖα ἑλληνικά ὀνόματα. Μαζί μέ τά χριστιανικά ὀνόματα καί τά ἀρχαῖα ἑλληνικά κρατοῦσαν συμβολικά τήν ἑλληνοχριστιανική παράδοση. Ἦταν ἕνας τρόπος ἐμμονῆς στήν παράδοση τοῦ γένους. Κάθε ἑλληνικό ὄνομα, προχριστιανικό καί μεταχριστιανικό, ἦταν καί ἕνα σύμβολο γιά τήν θύμηση τοῦ παρελθόντος, γιά τήν ὑπενθύμιση τοῦ μεγαλείου του.

. ΔΥΡ - ΤΡΓ

Ο.- Ἀκοῦστε τώρα ἕνα ποντιακό τραγούδι, ὅπου τό χριστιανικό ὄνομα "Ἰωάννης" - "Γιάννης" συνδυάζεται μέ δράκοντες καί μέ διάφορες προλήψεις γύρω ἀπό αὐτούς, πού ὅλα αὐτά ἀνάγονται στήν ἀρχαία Ἑλλάδα.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Ο.- Συνεχίζουμε τό πρόγραμμά μας μέ σκοπούς καί τραγούδια από διάφορες περιοχές τοῦ Πόντου (τρεῖς σκοποί).

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Ο.- (Μετά τό πρῶτο τραγούδι οἱ ἀνακοινώσεις).

Ὁ ποντιακός θίασος Θεσσαλονίκης δίδει αὖριο τό πρῶτ' στίς ΙΟ καί μισή ἡ ὥρα στόν κινηματογράφο Κοσμικόν Νεαπόλεως Θεσσαλονίκης ποντιακή παράσταση δωρεάν γιά τούς ἐργαζομένους, μέ τό ἔργον "Με ἔλεπαν τ' ὀμμάτια μ'" τοῦ Στάθη Εὐσταθιάδη. Σκηνοθεσία Βάνια Ὑγροπούλου. Συμπράττουν ἐκλεκτοί καλλιτέχναι τοῦ ποντιακοῦ θεάτρου, ὅπως ὁ πρωταγωνιστής Μιχάλης Κυνηγόπουλος, Φρόσω Καλαῦτσίδου καί ἄλλου. Τραγουδοῦ ὁ Χρῦσανθος. Στή λύρα ὁ Γεώργιος Κουσίδης καί Γεωργούλης Κουγιουμτζίδης. Παίρνει μέρος ποντιακή φοιτητική χορευτική ὁμάς μέ ζίπκιες καί ζουποῦνες. Ἡ αὐριανή ποντιακή παράσταση στίς ΙΟ καί μισή τό πρῶτ' στόν κινηματογράφο Κοσμικόν Νεαπόλεως Θεσσαλονίκης, δίδεται ὑπό τήν αἰγίδα τοῦ Συλλόγου Ποντίων Νεαπόλεως. Οἱ ἐργαζόμενοι ἔχουν ἐλεύθερη εἴσοδο στήν παράσταση, πού εἶναι ἐργατική παράσταση.

Καί μιά ἄλλη ποντιακή καλλιτεχνική ἐκδήλωση : Οἱ φίλοι τοῦ Ἀπόλλωνος Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης δίδουν ἀπόψε στήν μεγάλη αἴθουσα τῆς ποντιακῆς Ἑστίας, Βενιζέλου 20, Θεσσαλονίκη, τόν ἀποκριάτικο τους χορό. Στό καλλιτεχνικό πρόγραμμα περιλαμβάνονται ποντιακοί χοροί καί τραγούδια. Στή λύρα ὁ Γεωργούλης Κουγιουμτζίδης.

. Λ Υ Ρ Α

(Μόλις ἀρχίσῃ ἡ λύρα ~~888888~~ γιά τό δεῦτερο τραγούδι)

Τό τραγούδι αὐτό ἀφιερώνουν οἱ Γαλήνη Ὑγροπούλου ἀπό τήν Δυτική Γερμανία στούς Βάνια καί Ὀλυμπία Ὑγροπούλου στήν Καλαμαριά καί στά ἀδέλφια τῆς στήν Ἀθήνα καί στήν Πάτρα, ὁ Γεώργιος καί ἡ Κάλη Δεληγιαννίδου ἀπό τήν Γερμανία στά παιδιά τους, πού βρίσκονται στά Γιαννιτοῦ καί σέ ὅλους τούς δικούς των, ὁ Χρῦσανθος Θεοδωρίδης στόν ἀδελφό του Θεόδωρο στόν Κορυδαλλό Πειραιῶς καί ἡ Μαρία Ποιμενίδου στόν ἀδελφό τῆς Θεόδωρο Τακμιρίδη στό Ὀχυρό Δράμας.

. Λ Υ Ρ Α

(Μόλις ἀρχίσῃ ἡ λύρα γιά τό τρίτο τραγούδι).

Τόν ἀνόλουθο σκοπόδ ἀφιερώνουν οἱ Κώστας Μουρατίδης στόν ἀδελφό του Θεόδωρο καί ἐξάδελφό του Θεόδωρο Σπυρίδη, Χρήστος Τεμερτσόγλου στόν πατέρα του Χαράλαμπο στήν Εὐαγγελίστρια, ὁ Παῦλος καί ἡ Δήμητρα Πετρίδου ἀπό τήν Γερμανία στήν Ρούλα Κτενίδου καί σέ ὅλους τούς δικούς των στήν

